

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc. — Intemeiat în 1858 de Mitropolitul Andreiu Șaguna
APARE SĂPTĂMÂNAL

Nr. 3611/1934 Prez.

Nicolae,

din îndurarea lui Dumnezeu Arhiepiscop al Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia și Sibiu, și Mitropolit al Românilor ortodocși din Ardeal, Bănat, Crișana și Maramurăș.

Iubitului cler și popor: Har și milă dela Dumnezeu-Tatăl și dela Domnul nostru Isus Hristos.

Pe temeiul articolelor 132 și 134 din Statutul pentru organizarea bisericii ortodoxe române, prin aceasta convocăm și declarăm convocată Adunarea eparhială a Arhiepiscopiei noastre, în sesiune ordinară, pe ziua din Dumineca Samarinenței, 6 Mai a. c. ora 9 dimineața, în biserica catedrală din Sibiu, când se va oficia Sf. Liturgie și invocarea Duhului Sfânt, după care va avea loc deschiderea Adunării în localul designat spre acest scop.

Dat în Sibiu la 20 Aprilie 1934.

(ss) **NICOLAE**
Arhiepiscop și Mitropolit.

Români, Sași și Nemți

I. La sfârșitul lui Decembrie 1930 eram, în România, 18.052.896 locuitori. Dintre ei Muntenia avea 22,3%; Transilvania 17,8%; Basarabia 15,9%; Moldova 13,5%; Oltenia 8,4%; Crișana-Maramurăș 7,7%; Banatul 5,2%; Bucovina 4,7% și Dobrogea 4,5%. Teritoriul care acum ne interesează mai de aproape, cel de dincolo de Carpații sudici, alimentează 30,7% din toată populația țării, cu Bucovina 35,4%.

Cum n'ar râvni după ele — revizionistii?!

II. Dar după ele nu râvnesc numai Ungurii, ci — în alt sens — și Nemții.

Sensul nemțesc l-a descris de curând ziarul (oficial) *Reichspost*, din Viena, din «izvor ce nu admite nici o îndoială». Ziarul *Prager Presse* din 30 Martie, p. 3, l-a reproduș; și noi îl dăm mai departe:

Pentru național-socialiști (hitleriști), Austria cu ale ei 6 jum. milioane nu-i de-aia interes, cât se crede. De mai mult interes este ieșirea spre Est. Național-socialismul trebuie să și-o asigure cu orice preț; la nevoie și cu brutalitate. Căci scopurile germane se află în Orient: Germania trebuie să pună mâna pe tot teritoriul străbătut de Dunăre; dacă altfel nu se poate, și cu război. Momentul atacului îl va fixa conducătorul, *der Führer*, adică Hitler.

Sporirea poporului german cere teritorii și învingeri; în Orient, pe lucrătorii nemți, îi așteaptă țări.

Intâi Austria!

Apoi Cehoslovacia!

Ungaria își va recâștiga granițele vechi și astfel va deveni amica Germaniei.

România nu va putea să opună o rezistență serioasă. Teritoriile ro-

mânești și înainte de toate Basarabia sunt menite să devie colonii germane. Pentru a asigura teritoriul român-germanizat, va fi, poate, de nevoie ca Nemții să se întindă până la Constantinopol.

Bulgaria se va uni cu Macedonia și va căpăta o ieșire la Marea Egee, devenind aliata Germaniei.

Numai concepția aceasta explică total politica hitleristă.

După ce Orientul european va fi regulat în acest chip, va veni rândul Franței și înaintarea germană spre Oceanul atlantic.

Cu alte vorbe, Hitler a moștenit toate tendințele pangermaniste ale lui... Wilhelm II!

III. Idei ca cele citate s'au cuită de mult și la Sași. Cine doarește să le cunoască, să citească, de pildă, cartea lui Dr. Carl Wolff (fost șef politic săsesc), *Das deutsche Volk in Europa, 1924*, tipărită la Ios. Drotleff, (Sibiu).

S'a vorbit mai sus despre Dunăre; și C. Wolff o împreună în planurile sale cu navigația pe — Olt, care a fost bine studiată; C. Wolff zugrăvia și legăturile cu Orientul mai depărtat. De pildă el zicea: «De cea mai mare însemnătate pentru România ar fi legătura Nistrului cu Vistula, care ar da drumul cel mai scurt între marea Neagră și marea Baltică, un drum cu 1740 de kilometre mai scurt decât drumul Rotterdam—Sulina». «Cu importanța Dunării crește și importanța Oltului». (Cartea citată, p. 79—85).

Mai departe: Cum să se aducă mult capital nemțesc în Ardeal, C. Wolff nu a discutat numai cu capitaliștii, ci și cu prințul Ludovic de Bavaria* în anul 1899; prințul îi cetise memoriul despre întreprinderile industriale și comerciale în Ardeal. Prințul acela regretă că Românii pătrund în satele săsești și că Sașii păstrează sistemul de 2 copii. C. Wolff a vorbit prințului și despre navigația pe Olt, explicând-o amănunțit.

* Mai apoi regele L. al III-lea.

Opresc aici exemple; și întreb: Câți Români dintre Sași, câți Sibieni, au cetit scrierile lui C. Wolff, care prin ele s'a lăsat moștenire popoului său?

IV. Așadar pela a. 1900 Sașii conducători se imbiberă de tot pangermanismul fantastic și primejdios, pe care *Reichspost* l-a destăinuit ca existent și tot atât de primejdios în concepțiunea hitleristă.

V. Pentru a dovedi și mai lămurat legăturile cu pangermanismul din «patria mamă» eu aș recomanda o carte mică (de 71 pagini), dar suficientă. Este cartea din 1908 a lui Ernst Hasse, *Weltpolitik, Imperialismus und Kolonialpolitik* (München, Lehmann). După o descriere a tuturor imperialismelor Hasse descrie și pe cel german, și stabilește și legăturile lui cu România, ca d. ex. la p. 49, unde se discută un *Zollverein* (o uniune vamală), către Dunăre, Elba, Odera și Rin; la p. 65, unde se arată cum Nemții vor stăpâni Dunărea de jos; la p. 66, cu afirmarea că dela Hamburg până la Constantinopol ei singuri și *exclusiv* vor trebui să stăpânească, și în sfârșit la p. 67, cu resumatul: «Noi avem nevoie de teritorii și anume, nu numai de colonii, ci și de teritorii locuite de străini, al căror viitor să-l formăm după trebuințele noastre (nemțești)».

VI. *Reichspost* ni-a făcut un bun serviciu aducându-ne încă odată o veste despre primejdia ce-o vrea și o prepară imperiul lui Hitler.

Concluziile românești le-a tras statul român; le-a spus de curând ministrul Titulescu în a sa mare cuvântare; ele sunt însă, trebuie să fie, și practice; la acestea orice Român este dator a gândi și a le realiza.

A le înșira aici mi se pare de prisos; ele toate privesc creșterea tuturor energiilor naționale, de tot soiul, economice, politice, culturale, etc., ele însemnează consolidări și iarăși consolidări, pentru a înfige adânc, în pământul de azi, rădăcinile care hrănesc viața poporului nostru. D.

* FOIȘOARA *

Viața religioasă a celebrului matematician francez Blaise Pascal

de Dr. G. PREDĂ
vicepreședinte al „Astreii”.

(4)

[Sfârșit]

Ultimii ani de existență a lui Pascal

Din 1658 Pascal angajat prin „Provincialele sale” în lupta dintre Janseniști și Jesuiți, compune al II și V factum, contra acestor din urmă. De și nu este eclesiastic și nici teolog, lecturile sale religioase prezintă deosebită importanță. El citează în aceste lecturi 106 autori de diferite religii și peste 26 opere religioase cu autori necunoscuți.

Cităm printre lucrurile sale religioase: „Scrisori ce arată posibilitatea de a îndeplini ordinele divine”, „Disertație asupra adevăratelor cuvinte ale conciliului celor 30”, „Asupra distincțiunii între a fi posibil și a putea”; „Asupra conversiunii păcătosului”;

„Comparația dintre vechii creștini și cei de astăzi”; „Prescurtări ale vieții lui Iisus Hristos” etc.

În ultimii 4 ani ai vieții sale neurastenica progresase mult. Luând la cunoștință moartea surorii sale Jacqueline, el zice simplu: „Dumnezeu să-mi facă grația să mor și eu”.

El nu numai că nu mai avea afecțiuni pentru alții, dar nu vroia să fie iubit de alții, căci — zicea el — „nu trebuie să iubim decât pe Dumnezeu”. Din dragostea deosebită pentru serviciul divin, vizita bisericile unde expuseseră relicve sau alte lucruri pentru devotament.

Trecerea în stări de extaz la citirea psalmilor.

Meditațiunile asupra religiei îl făcură sensibil la tot ceea ce ar fi putut onora pe Dumnezeu. Avea așa de mare zel pentru gloria divină, în cât nu putea să suferă să o vadă violată.

În cursul boalei sale (care-l duse în mormânt), el pronunță faimoasele cuvinte: „Boala este o stare naturală a creștinilor, pentru că prin ea se obține privația tuturor binelor și plăcerilor”. În 19 August 1662

la ora 1 de dimineață muri în vârstă de 39 ani și 2 luni.

În ziua de 18 se mărturisi, iar când preotul îi întinse cuminecătura, el spuse ultimele cuvinte: „Dumnezeu să nu mă răsească nici odată”. Din acel moment își pierde cunoștința și intră în criza care i-a fost fatală.

Din datele expuse până în prezent, (luate din diferiți autori ce s'au ocupat cu descrierea vieții lui Pascal), nu se vede vreun indiciu sigur de tulburarea mintală.

Sunt unii scriitori cari afirmă că dragostea de a se izola și de a îndeplini nu numai practicile religioase dar și cele de penitență, este venită prin un accident petrecut în următoarele împrejurări: Se preumblă în o trăsură cu 4 cai prin apropierea puntei Neuilly din Paris. La un moment dat cei doi cai iau avânt și cad în Sena. Hăturile rupându-se, trăsura rămâne pe mal. Se spune că emoția pentru Pascal a fost așa de mare, încât de atunci el avea halucinații văzând veșnic o prăpastie deschisă alături de el.

Noi știm că halucinațiile nu se creiază și nu se permanentizează numai în urma unei emoții. Dacă în unele conversații cu

prietenii săi a putut vorbi de un precipis cred sau că era o fobie a sa (cremnofobie) sau Pascal viza prin acest cuvânt îndoiala asupra cunoștințelor metafizice (care ocupa spiritele oamenilor superiori), poate chiar îndoiala de a nu fi atras în prăpastia cunoștințelor științifice care nu-i putea oferi un punct solid de sprijin în viață.

Tot așa de șubred pare și cel de al 2-lea argument în susținerea boalei sale mintale, acela că purta sub haine un simbol format din cuvinte mistice.

Dacă ne amintim că epoca sa era epoca superstițiilor, atunci nu am vedea în acest act al lui Pascal, de cât un pas înapoi spre aceste superstiții cu scop de a alunga cât mai departe îndoiala.

Dar oare astăzi suntem mai liberați de sub regimul misticismului? Câte amulete, relicve, simboluri etc. nu stau în afară și sub hainele multor intelectuali?

Este posibil negreșit ca neurastenica să-i fi slăbit puțin simțurile întreținându-i mai viu fobia sau imaginea abisului îndoielii, însă căutând un repaos prin concentrația gândirii, prin agitație, el căuta să tonifice concepția pesimistă (pe care nu o reneagă) prin flacăra vie a creștinismului.

